

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

3. märts 2011 *

Kohtuasjas C-50/09,

mille ese on EÜ artikli 226 alusel 4. veebruaril 2009 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: P. Oliver, C. Clyne ja J.-B. Laignelot, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Iirimaa, esindaja: D. O'Hagan, keda abistas G. Simons, SC, ja D. McGrath, BL, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees A. Tizzano, kohtunikud J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, M. Ilešič ja M. Berger (ettekandja),

kohtujurist: J. Mazák,
kohtusekretär: ametnik N. Nanchev,

arvestades kirjalikus menetluses ja 24. juuni 2010. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Euroopa Ühenduste Komisjon palub oma hakis Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Iirimaa:
 - ei ole üle võtnud nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiivi 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 175, lk 40; ELT eriväljaanne 15/01, lk 248), mida on muudetud nõukogu 3. märtsi 1997. aasta

direktiiviga 97/11/EÜ (EÜT L 73, lk 5; ELT eriväljaanne 15/03, lk 151) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mai 2003. aasta direktiiviga 2003/35/EÜ (ELT 156, lk 17; ELT eriväljaanne 15/07, lk 466; edaspidi „direktiiv 85/337”), artiklit 3;

- ei ole taganud, et juhul, kui nii territooriumi ruumilise planeerimise eest vastutavatel Iiri asutustel kui ka keskkonnakaitseametil (edaspidi „amet”) on mõlemal teatava projekti suhtes otsuse tegemise pädevus, järgitakse täielikult kõnealuse direktiivi artiklites 2–4 sätestatud nõudeid, ja
- on õigusaktist, millega kõnealune direktiiv üle võeti, jätnud välja lammutustööd,

on kõnealune liikmesriik rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

Õiguslik raamistik

Liidu õigusnormid

- 2 Direktiivi 85/337 artikli 1 lõiked 2 ja 3 sätestavad:

„2. Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

projekt:

- ehitiste või muude kaitiste püstitamine või kavade teostamine,

- muu sekkumine looduskeskkonda ja maastikku, kaasa arvatud maavarade kaevandamine;

[...]

teostusluba:

pädeva asutuse või pädevate asutuste otsus, mis annab arendajale õiguse projekti teostamiseks.

3. Pädev asutus või pädevad asutused on need asutused, mille liikmesriigid on määranud vastutavaks käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eest.”

3 Nimetatud direktiivi artikli 2 lõiked 1–2a sätestavad:

„1. Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed, tagamaks, et enne loa andmist nõutakse keskkonda muu hulgas oma laadi, mahu või asukoha tõttu oluliselt mõjutada võivatelt töödelt teostusluba ja hinnatakse nende mõju. Sellised tööd on piiritletud artiklis 4.

2. Keskkonnamõju hindamise võib lisada liikmesriikide projektide loamenetlusse või kui see ei ole võimalik, muudesse menetlustesse või käesoleva direktiivi eesmärkide täitmiseks kehtestatud menetlustesse.

2a. Liikmesriigid võivad käesoleva direktiivi ja terviklikku reostusennetust ja -tõrjet käsitleva nõukogu 24. septembri 1996. aasta direktiivi 96/61/EÜ [...] nõuete täitmiseks ette näha üheainsa menetluse.”

4 Sama direktiivi artikkel 3 näeb ette:

„Keskkonnamõju hindamisel piiritletakse töö otsene ja kaudne mõju järgmiste teguritega ja kirjeldatakse ja hinnatakse seda sobival viisil ning asjaolude ja artiklite 4–11 kohaselt:

- inimesed, loomad ja taimed,
- pinnas, vesi, õhk, ilmastik ja maastik,
- aineeline vara ja kultuuripärand,
- esimeses, teises ja kolmandas taandes nimetatud tegurite vastastikune mõju.”

5 Direktiivi 85/337 artikli 4 lõiked 1 ja 2 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui artikli 2 lõikest 3 ei tulene teisiti, hinnatakse I lisas loetletud töid artiklite 5–10 kohaselt.

Kui artikli 2 lõikest 3 ei tulene teisiti, teevad liikmesriigid II lisas loetletud tööde puhul:

a) üksikjuhtumite uurimise

või

b) endi kehtestatud künniste või tingimuste

abil kindlaks, kas tööd hinnatakse artiklite 5–10 kohaselt.

Liikmesriigid võivad teha otsuse kohaldada mõlemaid alapunktides a ja b nimetatud võimalusi.

6 Nimetatud direktiivi artiklid 5–7 käsitlevad teavet, mida tuleb koguda, ja nõupidamisi, mida tuleb hindamismenetluse raames läbi viia. Artikkel 5 puudutab arendaja esitatavat teavet, artikkel 6 puudutab kohustust pidada nõu esiteks asutustega, kes teostavad teatavaid keskkonnaülesandeid, ja teiseks üldsusega, ning artikkel 7 käsitleb kohustust teavitada asjaomast liikmesriiki, kui tegemist on piiriülese projektiga. Sama

direktiivi artikkel 8 näeb ette, et teostusloa menetlemisel tuleb arvesse võtta nõupidamise tulemusi ja artiklite 5–7 kohaselt kogutud teavet.

- 7 Direktiivi artiklid 9–11, mis puudutavad teostusloa menetluse lõpus tehtavat otsust, käsitlevad vastavalt üldsuse ja asjaomaste liikmesriikide teavitamist, äri- ja tööstus saladuse hoidmist, elanikkonna õigust pöörduda kaebuste lahendamiseks kohtusse ning teabevahetust liikmesriikide ja komisjoni vahel.

- 8 Direktiivi 85/337 artikli 12 lõige 1 sätestas algversioonis liikmesriikide kohustuse võtta direktiivi sätete järgimiseks vajalikud meetmed hiljemalt 3. juuliks 1988. Seoses direktiividega 97/11 ja 2003/35 tehtud muudatustega olid liikmesriigid kohustatud meetmeid rakendama hiljemalt vastavalt 14. märtsiks 1999 ja 25. juuniks 2005.

Siseriiklikud õigusnormid

2000. aasta planeerimis- ja arendusseadus

- 9 2000. aasta planeerimis- ja arendusseadus (Planning and Development Act 2000), mida on muudetud 2006. aasta strateegilise infrastruktuuri seadusega (Strategic Infrastructure Act 2006, edaspidi „planeerimisseadus”) määratleb õigusliku raamistiku, mida kohaldatakse lubade väljastamisele seoses enamiku direktiivi 85/337 I ja II lisas

loetletud projekti liikidega. Teatud projektide puhul on planeerimisseaduses ette nähtud luba nimetusega „arendusluba”, mille põhimõtteliselt väljastab kohalik omavalitsus, ainus projekti teostamiseks nõutav loa vorm. Sellise juhtumi korral näeb planeerimisseadus ette, et kohalike omavalitsuste otsuste peale võib kaevata An Bord Pleanála’le (riiklik planeerimisnõukogu, edaspidi „nõukogu”).

- 10 Planeerimisseaduse X osa, mis sisaldab § 172–177, käsitleb keskkonnamõju hindamist. Paragrahv 176 sätestab, et projektid, mille kohta on sellist hindamist vaja, määratletakse määrusega. Paragrahv 172 sätestab, et projektide puhul, mida reguleerivad § 176 alusel võetud määruste sätted, tuleb lisaks loataotlustele esitada keskkonnamõju hindamise aruanne. Paragrahv 173 sätestab, et kui ruumilise planeerimise eest vastutavale asutusele on esitatud loataotlus, millele on lisatud keskkonnamõju hindamise aruanne, on nimetatud asutus – ja kui vastav kaebus tehakse, siis ka nõukogu – kohustatud seda aruannet arvesse võtma. Paragrahv 177 näeb ette, et nimetatud aruandesse märgitav teave sätestatakse määrusega.

- 11 Planeerimisseaduse rakendussätted on määratletud 2001. aasta planeerimis- ja arendusmäärusega (Planning and Development Regulations 2001), mida on muudetud 2008. aasta planeerimis- ja arendusmäärusega (edaspidi „planeerimismäärus”), mis on vastu võetud just planeerimisseaduse §-de 176 ja 177 alusel.

- 12 Planeerimismääruse teine osa puudutab projekte, mille kohta ei ole vaja keskkonnamõju hindamist. Nimetatud määruse § 6 viitab selles osas selle määruse lisa 2 esimesele osale, mis kategoorias 50 puudutab „hoone või mis tahes muu ehitise lammutamist”.

Selle määruse §-d 9 ja 10 sätestavad tingimused, millistel projekt, mis põhimõtteliselt luba ei vaja, peab siiski loamenetluse läbima.

- 13 Planeerimismääruse kümnes osa keskendub keskkonnamõju hindamisele. Selle määruse § 93 koostoimes nimetatud määruse lisaga 5 sõnastab projekti liigid, mille puhul on selline hindamine nõutav. Nimetatud määruse § 94, milles on loetletud teave, mis tuleb keskkonnamõju hindamise aruandesse märkida, on sõnastatud järgmiselt:

„Keskkonnamõju hindamise aruanne peab sisaldama:

a) lisa 6 punktis 1 piiritletud teavet,

b) lisa 6 punktis 2 piiritletud teavet, kui

- i) see teave on loaandmismenetluse teatavas järgus ja teatava töö või teatavat liiki töö, samuti tõenäoliselt mõjutatavate keskkonnategurite erijooni silmas pidades asjakohane, ja
- ii) isik või isikud, kes aruannet koostavad, võivad mõistlikkuse piires olla kohustatud seda teavet koguma, arvestades eelkõige olemasolevaid teadmisi ja hindamisviise, ja

c) mittetehnilises sõnastuses kokkuvõtet punktide a ja b kohaselt nõutud teabest.”

14 Planeerimismääruse lisa 6 täpsustab, millist teavet peab keskkonnamõju hindamise aruanne sisaldama. Selle lisa punkti 2 alapunkti b kohaselt peab aruanne sisaldama:

„Kirjeldust, mis käsitleb keskkonna neid tegureid, mida väljapakutud projekt tõenäoliselt oluliselt mõjutab, sh eelkõige:

- inimesi, loomi ja taimi,
- pinnast, vett, õhku, ilmastikku ja maastikku,
- ainelist vara, sealhulgas ehituskunsti- ja muinaspärandit ning kultuuripärandit,
- eespool mainitud tegurite vastastikust mõju.”

15 Vastavalt planeerimismääruse §-le 108 on ruumilise planeerimise eest vastutav pädev asutus kohustatud kontrollima, kas keskkonnamõju hindamise aruandes sisalduv teave vastab nimetatud määruse nõuetele.

1992. aasta seadus, millega luuakse keskkonnakaitseamet

- 16 1992. aasta seadus, millega luuakse keskkonnakaitseamet (Environmental Protection Agency Act 1992, edaspidi „keskkonnakaitseameti seadus“), kehtestas eelkõige uue saastuse kompleksse vähendamise süsteemi, sätestades kohustuse omada paljudel tööstusaladel selle ameti väljastatavat luba. Kui tegu on uue tegevusalaga ja/või see puudutab uut ehitist, on selleks vaja saada ka planeerimisseaduses ette nähtud arendusluba.
- 17 Keskkonnakaitseameti seaduse § 98, mis keelas ruumilise planeerimise eest vastutavatel asutustel võtta arvesse arendusloa taotluse läbivaatamise ajal reostusohuga seotud tegureid, muudeti planeerimisseaduse §-ga 256 nii, et kuigi neil asutustel on keelatud selliseks tegevuseks, milleks on vaja ka ameti luba, väljastatavatele lubadele seada täiendavalt heitkoguste vähendamise tingimusi, võivad nad siiski vajadusel keelduda arendusloa andmisest keskkonnaga seotud põhjustel. Nimetatud § 98 muudetud kujul näeb neile asutustele ette võimaluse paluda ametil esitada omapoolsed märkused eriti keskkonnamõju hindamise aruannet puudutavas osas. Samas puudub ametil kohustus seda teha.
- 18 1994. aasta keskkonnakaitseameti määrus (Environmental Protection Agency (Licensing) Regulations 1994, edaspidi „keskkonnakaitseameti määrus“) näeb ametile ette võimaluse teavitada loataotlusest ruumilise planeerimise eest vastutavat asutust. Asutus ei ole siiski kohustatud sellele vastama.

1930. aasta riiklike mälestusmärkide seadus

- 19 1930. aasta riiklike mälestusmärkide seadus (National Monuments Act 1930, edaspidi „mälestusmärkide seadus”) reguleerib kultuuriliselt kõige olulisemate Iiri arheoloogiliste ehitiste kaitsmist, mida käsitletakse kui „riiklikke mälestusmärke”. Nimetatud seadust muudeti 2004. aasta seadusega (National Monuments (Amendment) Act 2004), eesmärgiga vähendada kitsendusi, mis olid kehtestatud varasemate seadustega seoses ettepanekutega riiklike mälestusmärkide muutmiseks või mahavõtmiseks.
- 20 Mälestusmärkide seaduse § 14 annab Iiri keskkonna-, pärandi ja kohalike omavalitsuste ministrile (edaspidi „minister”) pädevuse võtta vastu otsuseid, mis lubavad riikliku mälestusmärgi hävitamist. Juhul kui riiklik mälestusmärk avastatakse teetööde käigus, mille kohta viiakse läbi keskkonnamõju hindamine, siis näeb mälestusmärkide seaduse § 14*bis* ette, et põhimõtteliselt on kõik tööd mälestusmärgil keelatud seni, kuni minister on andnud juhiseid. Need juhised võivad puudutada erinevat laadi „mälestusmärgi sekkumist”, sh selle lammutamist. Juhiste andmiseks ei ole keskkonnamõju hindamist ette nähtud. Mälestusmärkide seaduse § 14*ter* aga sätestab, et ministri juhistest tuleb nõukogu teavitada. Kui nende juhiste kohaselt muudetakse heakskiidetud teetööprojekti, tuleb nõukogul uurida, kas selline muudatus võib tõenäoliselt oluliselt mõjutada keskkonda. Kui ta leiab, et see nii on, peab ta nõudma keskkonnamõju hindamise aruande esitamist.

Kohtueelne menetlus

- 21 Pärast seda, kui komisjon oli läbi vaadanud kaebuse, mis puudutas direktiivi 85/337 ülevõtmist Iirimaal, leidis ta, et direktiivi ei ole selles liikmesriigis täielikult ja nõuetekohaselt rakendatud ning vastavalt liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlusele saatis 19. novembril 1998 viimasele märgukirja, milles palus esitada seisukohad. Teine märgukiri saadeti Iirimaale 9. veebruaril 2001.
- 22 Komisjon vaatas läbi märgukirjadele vastuseks saadud seisukohad ja saatis 6. augustil 2001 Iirimaale põhjendatud arvamuse, milles leidis, et see liikmesriik ei ole nõuetekohaselt üle võtnud nimetatud direktiivi artikleid 2–6, 8 ja 9. Iirimaa teatas komisjonile vastuseks, et ülevõtmiseks vajalikud seadusemuudatused on vastuvõtmise järgus, ja palus menetluse peatamist.
- 23 Pärast uute kaebuste saamist saatis komisjon Iirimaale 2. mail 2006 täiendava märgukirja.
- 24 Kuna komisjon ei jäänud saadud vastustega rahule, saatis ta 29. juunil 2007 täiendava põhjendatud arvamuse, milles leidis, et Iirimaa ei ole endiselt direktiivi 85/337, eriti selle artikleid 2–4 nõuetekohaselt üle võtnud, ning kutsus nimetatud liikmesriiki võtma arvamuse järgimiseks vajalikud meetmed kahe kuu jooksul alates arvamuse kättesaamisest. Iirimaa jäi vastuses oma seisukoha juurde, mille kohaselt on kehtivad Iiri õigusnormid selle direktiivi kohaselt üle võtnud.
- 25 Seejärel esitas komisjon kõnesoleva hagi.

Hagi

Esimene väide, mis puudutab direktiivi artikli 3 ülevõtmata jätmist

Poolte argumendid

- ²⁶ Komisjoni sõnul on direktiivi 85/337 artikkel 3 olulise tähtsusega, kuna määratleb selle, mida tähendab keskkonnamõju hindamine, ja seetõttu tuleb nimetatud säte sõnaselgelt üle võtta. Seega on sätted, mis Iirimaa väitel võtavad direktiivi artikli 3 kohaselt üle, ebapiisavad.
- ²⁷ Planeerimisseaduse § 173, mis nõuab, et ruumilise planeerimise eest vastutav asutus võtaks arvesse arendaja esitatud keskkonnamõju hindamise aruandes sisalduvat teavet, hõlmab seega direktiivi 85/337 artiklis 8 sätestatud kohustust võtta arvesse selle direktiivi artiklite 5–7 kohaselt kogutud teavet. Planeerimisseaduse § 173 aga ei ole vastavuses pädevale asutusele artiklist 3 tuleneva laiema kohustusega tagada, et keskkonnamõju hindamisel täpsustatakse, kirjeldatakse ja hinnatakse kõiki artiklis 3 viidatud tegureid.
- ²⁸ Planeerimismääruse §-de 94, 108 ja 111 ning selle määruse lisa 6 kohta märgib komisjon, et esiteks need üksnes loetlevad tegureid, mille kohta arendaja peab keskkonnamõju hindamise aruandes teavet esitama ja teiseks väljendavad pädevate asutuste

kohustust kontrollida sellise teabe põhjalikkust. Nimetatud sätetega väljendatud kohustused erinevad direktiivi artiklis 3 sätestatud pädevate asutuste kohustusest viia läbi põhjalik keskkonnamõju hindamine.

- 29 Mis puudutab Iiri kohtupraktika asjakohasust seoses kõnealuste siseriikliku õiguse sätete kohaldamisega, siis selle kohta märgib komisjon, et kuigi Iiri kohtud võivad tõlgendada kahetähenduslikke sätteid direktiiviga kooskõlas olevatena, ei saa nad täita siseriiklike õigusnormide õiguslikke lünki. Pealegi ei puuduta Iirimaa loetletud otsuste väljavõtteid mitte nende õigusnormide, vaid direktiivi 85/337 enda tõlgendamist.
- 30 Iirimaa vaidleb vastu komisjoni seisukohale, et nimetatud direktiivi artikkel 3 on oluline. Tema sõnul on selles sättes, mis on koostatud üldsõnaliselt, pelgalt märgitud, et keskkonnamõju hindamine tuleb läbi viia vastavalt selle direktiivi artiklitele 4–11. Kui liikmesriik võtab artiklid 4–11 siseriiklikku õigusse üle, on sellega tagatud ka artikli 3 ülevõtmine.
- 31 Iirimaa väidab, et planeerimisseaduse § 172 lõige 1 ja § 173, samuti planeerimismääruse §-d 94 ja 108 ning selle määruse lisa 6 tagavad direktiivi 85/337 artikli 3 sätete täieliku ülevõtmise. Ta märgib, et Supreme Court (Iirimaa) on 2003. ja 2007. aasta otsustes, mis on tehtud vastavalt kohtuasjades *O'Connell vs. Environmental Protection Agency* ning *Martin vs. An Bord Pleanála*, kinnitanud, et siseriikliku õiguse järgi on planeerimise eest vastutavatel asutustel ja ametil kohustus hinnata artiklis 3 nimetatud tegureid ja nende vastastikust mõju. Need kohtuotsused, mida tuleks kõnealuste siseriiklike sätete ulatuse hindamisel arvesse võtta, ei täida õiguslikku lünka, vaid üksnes mainivad, et kohaldatavad siseriiklikud õigusnormid sätestavad pädevate

asutuste kohustuse viia läbi projekti keskkonnamõju hindamine vastavalt direktiivi 85/337 artiklis 3 toodud kriteeriumidele.

- 32 Teise võimalusena viitab Iirimaa planeerimisseaduse §-s 34 nimetatud mõistele „kohane planeerimine ja säästev areng”. Siin on tegemist põhikriteeriumiga, mida iga ruumilise planeerimise eest vastutav asutus peab loataotluse üle otsustamisel arvesse võtma. See mõiste on seotud kõikide §-s 34 ja muudes selle seaduse sätetes, sh §-s 173 nimetatud kriteeriumidega, mille kohaldamist see tugevdab.
- 33 Lõpuks väidab Iirimaa, et komisjon ei pea kinni liikmesriigile EÜ artikliga 249 antud kaalutusõigusest, mis võimaldab valida direktiivi ülevõtmise tagamise vormi ja viisid. Kuna komisjon nõudis direktiivi 85/337 artikli 3 sõnasõnalist ülevõtmist, eiras ta mõistet „kohane planeerimine ja säästev areng” puudutavat seadusandlikku ja kohtupraktika raamistikku, mis on Iirimaal kehtinud 45 aastat.

Euroopa Kohtu hinnang

- 34 Esmalt tuleb tõdeda, et komisjon ja Iirimaa mõistavad direktiivi 85/337 artiklit 3 erinevalt ning analüüsivad erinevalt selle seoseid artiklitega 4–11. Komisjon väidab, et artikkel 3 näeb ette kohustused, mis lähevad kaugemale artiklitega 4–11 nõutud

kohustustest, samas kui Iirimaa leiab, et tegemist on pelgalt üldsõnalise sättega ning et keskkonnamõju hindamise detailne menetlus on täpsustatud artiklites 4–11.

- 35 Selle kohta tuleb märkida, et kuigi nimetatud direktiivi artikkel 3 sätestab, et keskkonnamõju hindamine toimub „artiklite 4–11 kohaselt”, erinevad selles artiklis sõnastatud kohustused artiklis 3 endas ette nähtud kohustustest.
- 36 Direktiivi 85/337 artikkel 3 paneb pädevale keskkonnaasutusele kohustuse viia läbi keskkonnamõju hindamine, mis peab sisaldama projekti otsest ja kaudset mõju kirjeldust selle artikli kolmes esimeses taandes loetletud teguritele ja nende vastastikust mõju (16. märtsi 2006. aasta otsus kohtuasjas C-332/04: komisjon vs. Hispaania, punkt 33). Nagu on märgitud selle direktiivi artikli 2 lõikes 1, tuleb hindamine läbi viia enne projekti teostusloa andmist.
- 37 Selleks, et artiklis 3 sätestatud kohustus oleks täidetud, ei või pädev keskkonnaasutus mitte üksnes hinnata ja kirjeldada projekti otset ja kaudset mõju teatud teguritele, vaid ta peab neid hindama ka sobival viisil ning asjaolude kohaselt.
- 38 Selline hindamise kohustus erineb direktiivi 85/337 artiklites 4–7, 10 ja 11 sätestatud kohustustest, mis on peamiselt kohustus koguda ja vahetada teavet, pidada nõu, suhelda avalikkusega ning tagada võimalus pöörduda kohtusse. Nende puhul on tegemist menetlust puudutavate sätetega, mis käsitlevad üksnes direktiivi artiklis 3 sätestatud põhikohustuse täitmist.

- 39 Selle direktiivi artikkel 8 näeb ette, et teostusloa menetlemisel tuleb arvesse võtta nõupidamise tulemusi ja artiklite 5–7 kohaselt kogutud teavet.
- 40 Pädevate keskkonnaasutuste kogutud teabe arvesse võtmise kohustust otsustusmenetluses ei või siiski segi ajada direktiivi 85/337 artiklis 3 ette nähtud hindamiskohustusega. Nimelt hindamine, mis tuleb läbi viia enne otsustamismenetlust (4. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas C-508/03: komisjon vs. Ühendkuningriik, EKL 2006, lk I-3969, punkt 103), hõlmab endas kogutud teabe põhjalikku uurimist, samuti kaalumist, kas teabele on vaja lisada täiendavaid andmeid. Pädev keskkonnaasutus peab niisiis asuma tegelema nii uurimistööga kui ka analüüsiga, et anda võimalikult ammendav hinnang asjaomase projekti otsesele ja kaudsele mõjule artikli 3 esimeses kolmes taandes nimetatud teguritele ja viimaste vastastikusele mõjule.
- 41 Seega tuleneb nii selle direktiivi kõnealuste sätete sõnastusest kui ka direktiivi üldisest ülesehitusest, et artikkel 3 on alusnorm. Üksnes selle direktiivi artiklite 4–11 ülevõtmisega ei saa lugeda automaatselt üle võetuks artiklit 3.
- 42 Neid kaalutlusi silmas pidades tuleb uurida, kas siseriiklikud õigusnormid, millele tugineb Iirimaa, kujutavad endast direktiivi 85/337 artikli 3 nõuetekohast ülevõtmist.
- 43 Nii planeerimisseaduse § 172 kui planeerimismääruse § 94 ja selle lisa 6 lugemisel selgub, et need sätted on seotud arendaja kohustusega esitada aruanne selle kohta, kuidas projekt võib keskkonda tõenäoliselt mõjutada, mis vastab, nagu komisjon õigesti märkis, direktiivi 85/337 artiklist 5 arendajale tulenevale kohustusele.

Planeerimismääruse §-st 108 ei tulene ruumilise planeerimise eest vastutavale asutusele muid kohustusi kui kontrollida, kas teave on ammendav.

⁴⁴ Mis puudutab planeerimisseaduse § 173, mille kohaselt ruumilise planeerimise eest vastutav asutus peab juhul, kui ta on saanud teostusloa taotluse, mille kohta on talle esitatud keskkonnamõju hindamise aruanne, seda aruannet ja kogu talle esitatud täiendavat teavet arvesse võtma, siis tuleneb selle paragrahvi sõnastusest, et see piirdub samalaadse kohustuse sätestamisega, nagu on märgitud direktiivi 85/337 artiklis 8, milleks on kohustus teostusloa menetlemisel arvesse võtta nõupidamise tulemusi ja kogutud teavet. See kohustus ei vasta nimetatud direktiivi artikliga 3 pädevale keskkonnaasutusele pandud tunduvalt põhjalikumale kohustusele viia ise läbi keskkonnamõju hindamine kõiki selles sättes nimetatud tegureid arvestades.

⁴⁵ Neil asjaoludel tuleb järeldada, et siseriiklikud sätted, millele tugineb Iirimaa, ei võimalda saavutada nimetatud direktiivi artikliga 3 taotletavat tulemust.

⁴⁶ Kuigi väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei nõua direktiivi siseriiklikku õigusse ülevõtmine tingimata direktiivi sätete formaalset ja sõnasõnalist kordamist sõnaselges ja konkreetses õigus- või haldusnormis, vaid see võib piirduda üldise õigusliku raamistikuga, kui see tegelikult tagab direktiivi täieliku kohaldamise piisava selguse ja täpsusega (vt eelkõige 16. juuli 2009. aasta otsus kohtuasjas *C-427/07*: komisjon vs. Iirimaa, EKL 2009, lk I-6277, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika) tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et direktiivi sätteid tuleb siiski rakendada vaieldamatu

sunnijõuga ning nõutava konkreetsuse, täpsuse ja selgusega, et oleks täidetud õiguskindlusest tulenevad nõuded, mille kohaselt juhul, kui selle direktiiviga luuakse õigusi üksikisikutele, oleks neil võimalik teada neile antud õiguste ulatust (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika).

- ⁴⁷ Selle kohta tuleb märkida, et Iirimaa viitas Supreme Court'i eespool viidatud kohtuotsuse *O'Connell vs. Environmental Protection Agency* lõigule, milles tõlgendati siseriikliku õiguse sätteid kooskõlas direktiivi 85/337 mõttega. Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt ei saa niisugune liikmesriigi õiguse sätete kooskõlaline tõlgendamine üksinda tagada selgust ja täpsust, mida nõuab õiguskindlus (vt eelkõige 10. mai 2007. aasta otsus kohtuasjas C-508/04: komisjon *vs.* Austria, EKL 2007, lk I-3787, punkt 79 ja seal viidatud kohtupraktika). Nimetatud kohtu eespool viidatud otsus *Martin vs. An Bord Pleanála*, mille lõigule Iirimaa samuti viitab, käsitleb omakorda küsimust, kas kõiki nimetatud direktiivi artiklis 3 märgitud tegureid on Iiri õigusnormidega kehtestatud teostusloa menetlustes mainitud. Seevastu ei täpsustata esimese väite hindamiseks määrava tähtsusega küsimust, milles peab seisnema siseriiklike pädevate asutuste poolt läbi viidav tegurite uurimine.
- ⁴⁸ Mõistete kohta nagu „kohane planeerimine” ja „säästev areng”, millele Iirimaa samuti viitab, tuleb öelda, et isegi eeldusel, et need mõisted hõlmavad direktiivi 85/337 artiklis 3 märgitud kriteeriume, ei ole tuvastatud, et nimetatud mõisted eeldavad kohustust võtta neid kriteeriume arvesse kõikidel juhtudel, mil on vajalik keskkonnamõju hindamine.
- ⁴⁹ Sellest tuleneb, et direktiivi 85/337 artikli 3 siseriiklikku õiguskorda ülevõtmata jätmist ei korva viitamine siseriiklikule kohtupraktikale ega mõistetele „kohane planeerimine” ja „säästev areng”.

50 Seega tuleb komisjoni hagi toetuseks esitatud esimene väide lugeda põhjendatuks.

Teine väide, mille kohaselt ei ole tagatud direktiivi 85/337 artiklite 2–4 järgimine juhul, kui otsustusmenetluses osaleb mitu asutust

Poolte argumendid

51 Komisjoni arvates on tingimata vaja, et keskkonnamõju hindamine viidaks läbi üldise menetluse raames. Pärast ameti loomist peavad Iirimaal teatud projektid, mille osas on vaja teostada keskkonnamõju hindamine, läbima kaks erinevat otsustusmenetlust, millest üks puudutab ruumilise planeerimise eest vastutava asutuse tehtavat otsust maa-ala kasutamisega seotud aspektide osas ja teine ameti tehtavat otsust saastega seotud aspektide osas. Komisjon möönab, et arendusluba ja ameti antavat luba võib sarnaselt Iiri kohtupraktikaga (vt eespool viidatud Supreme Court'i kohtuotsus *Martin vs. An Bord Pleanála*) käsitada ühiselt kui „teostusluba” direktiivi 85/337 artikli 1 lõike 2 mõttes ning komisjon ei näe põhjust, miks ei võiks sellist teostusluba anda kahes järjestikuses etapis. Ta heidab siiski ette, et Iiri õigusaktid ei ole sätestanud kohustust kooskõlastada ruumilise planeerimise eest vastutavate asutuste ja ameti töid. Komisjoni sõnul on selline olukord vastuolus direktiivi artiklitega 2–4.

52 Mis puudutab selle direktiivi artiklit 2, siis märgib komisjon, et see artikkel nõuab keskkonnamõju hindamise läbiviimist nimetatud direktiivi artiklis 4 märgitud projektide puhul „enne loa andmist”. Komisjon leiab seega, et Iiri õigusnormide kohaselt

on olemas võimalus, et osa otsustusmenetlusest toimub seda tingimust arvestamata. Esiteks ei nõua need õigusnormid loataotluse esitamist ruumilise planeerimise eest vastutavatele asutustele enne seda, kui loataotlus on esitatud ametile, kes ei ole pädev algatama keskkonnamõju hindamist. Teiseks ei ole ruumilise planeerimise eest vastutavad asutused kohustatud omapoolse hindamise raames võtma arvesse saastealast mõju, mille osas võib hindamine üldse tegemata jääda.

⁵³ Komisjon, viitega Euroopa Kohtu praktikale (vt eelkõige 20. novembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-66/06: komisjon vs. Iirimaa, punkt 59) märgib, et ta ei ole kohustatud ootama, kuni ülevõtmise seaduse kohaldamine toob kaasa kahjuliku tagajärje ega tõendama selle olemasolu, kuna selle seaduse enda tekst on ebapiisav või puudulik.

⁵⁴ Direktiivi 85/337 artikli 3 kohta leiab komisjon, et kui pädevus on antud mitmele ametiasutusele, peavad kõigi nende menetlused ühiselt tagama artiklis 3 nõutud hindamise põhjaliku läbiviimise. Ruumilise planeerimise eest vastutava asutuse ja ameti erinevate ülesannete range piiritlemine nii, nagu selle näevad ette Iiri õigusaktid, ei võta otsuse tegemisel formaalselt arvesse mõistet „keskkond”. Nimelt ei vastuta ükski loamenetluses osalev asutus artiklis 3 sätestatud hindamise ja esimeses kolmes taandes nimetatud tegurite vastastikuse mõju arvesse võtmise eest, mis kuuluvad vastavalt kummagi ametiasutuse erineva pädevuse valdkonda.

- 55 Selle kohta märgib komisjon, viidates muudetud keskkonnakaitseameti seaduse §-le 98, samuti keskkonnakaitseameti määrusele, et ruumilise planeerimise eest vastutava asutuse poolt loa väljastamise menetluse ja ameti poolt loa väljastamise menetluse vahel puudub igasugune formaalne seos, mis kohustaks pädevaid ametiasutusi omavahel nõu pidama.
- 56 Selleks, et oma analüüsi näitlikustada, mainib komisjon projekte, mis on seotud Meathi krahvkonda Duleeki jäätmepeletusahju ja Offaly krahvkonda Leapi puidukäitlemisrajatise ehitamisega.
- 57 Viidates 4. mai 2006. aasta otsusele kohtuasjas C-98/04: komisjon *vs.* Ühendkuningriik (EKL 2006, lk I-4003) vaidlustab Iirimaa komisjoni poolt oma hagi põhjendamiseks esitatud teise väite vastuvõetavuse, kuna leiab, et komisjon ei ole üksikasjalikult selgitanud põhjust, miks rikub Iirimaa poolt kahe pädeva asutuse määramine direktiivi 85/337 nõudeid. Kuna komisjon põhjust ei selgitanud, kahjustas see väidetavalt tema kaitsekõne ettevalmistamist.
- 58 Sisulistes küsimustes leiab Iirimaa, et mitme pädeva ametiasutuse kaasamine otsustusmenetlusse, mis on lubatud direktiivi 85/337 artikli 1 lõikega 3 ja artikli 2 lõikega 2, tähendab seda, et viimaste kohustused on erinevad ja nende osalemine toimub erinevates etappides „enne loa andmist”. Iirimaa lisab eespool viidatud kohtuotsusele Supreme Court Martin *vs.* An Bord Plaenála tuginedes, et direktiivis ei ole kusagil märgitud, et keskkonnamõju „üldise hindamise” peab läbi viima üksainus pädev asutus.
- 59 Iirimaa eitab seda, et kahe otsustusõigusliku asutuse pädevuse vahel on range eraldusjoon ja väidab, et viimased hoopis kattuvad. Mõiste „kohane planeerimine ja säästev areng”, millele planeerimisseadus viitab, on väga lai mõiste, mis hõlmab eelkõige

keskkonnasaastet. Ruumilise planeerimise eest vastutavad asutused on arendusloa andmise otsuse raames kohustatud keskkonnasaastet hindama. Erinevad sätted annavad pealegi sõnaselgelt neile asutustele pädevuse keelduda arendusloa andmisest keskkonnaga seotud põhjustel.

⁶⁰ Vastuseks komisjoni väitele, mille kohaselt on ametile võimalik esitada loataotlus enne kui ruumilise planeerimise eest vastutavale asutusele ja seega enne, kui keskkonnamõju hindamine on toimunud, leiab Iirimaa, et „projekti teostusluba” Iiri õiguses eeldab üheaegselt nii ruumilise planeerimise eest vastutava pädeva asutuse kui ka ameti luba. Neil asjaoludel ei saa arendaja mingit praktilist kasu, kui ta taotleb ametilt nõusolekut, ilma et ta esiteks samaaegselt loataotluse ruumilise planeerimise eest vastutavale asutusele ja praktikas sellist taotluste eraldamist ei toimu.

⁶¹ Lisaks, vastupidi komisjoni väitele, et amet ei või osaleda keskkonnamõju hindamise menetluses, on paljudel juhtudel, eriti jäätmete taaskasutusse võtmise või kõrvaldamise taotluste korral, samuti saastuse kompleksse ennetamise ja kontrollimise taotluste korral kohustus esitada ametile keskkonnamõju aruanne, sõltumata asjaolust, kas varem on ruumilise planeerimise eest vastutavale asutusele loataotlus esitatud või mitte. Lisaks on amet sõnaselgelt volitatud nõudma taotlejalt täiendavat teavet ja võib seetõttu nõuda sisuliselt sarnast teavet, nagu sisaldub keskkonnamõju hindamise aruandes.

- 62 Iirimaa leiab, et ruumilise planeerimise eest vastutava asutuse ja ameti vaheline kohustus pidada kõikidel juhtudel nõu ei ole asjakohane. Tunduvalt sobivam oleks sellist nõupidamist lubada, jättes otsuseid tegevatele asutustele siiski kaalutusõiguse iga üksiku juhtumi korral otsustada, kas nõupidamine on otstarbekas või mitte.
- 63 Lõpuks, eespool viidatud 20. novembri 2008. aasta otsus kohtuasjas komisjon vs. Iirimaa, millele komisjon viitab selleks, et vabastada end kohustusest esitada oma väidete kinnituseks tõendeid, ei ole käesoleva menetluse raames asjakohane. Iirimaa sõnul puudutas väidetav rikkumine nimetatud kohtuotsuseni viinud asjas viisi, kuidas direktiiv 85/337 oli Iiri siseriiklikku õigusse üle võetud, samas kui käesolev kohtuasi puudutab selle direktiivi ülevõtmist tagavate õigusaktide kohaldamist. Kuigi Iiri õigusaktidega on rakendatud täielik süsteem keskkonnamõju hindamiseks, väidab komisjon, et seda süsteemi ei saa praktikas alati õigesti kohaldada. Selles osas lasub tõendamiskoormus komisjonil, kes vastavaid tõendeid esitanud ei ole. Viited Duleeki ja Leapi projektidele ei toeta millegagi komisjoni väiteid.

Euroopa Kohtu hinnang

– Teise väite vastuvõetavus

- 64 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad väited EÜ artikli 226 alusel esitatud hagi raames olema esitatud terviklikult ja täpselt, et liikmesriik ja Euroopa Kohus

saaksid täpselt aru liidu õiguse väidetava rikkumise ulatusest, mis on vajalik tingimus selleks, et nimetatud riik saaks tõhusalt esitada oma vastuväited ja et Euroopa Kohus saaks väidetud rikkumise olemasolu hinnata (vt selle kohta eespool viidatud 4. mai 2006. aasta otsus kohtuasjas C-98/04: komisjon *vs.* Ühendkuningriik, punkt 18, ja 20. novembri 2008. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa, punkt 31).

⁶⁵ Käesoleval juhul nähtub kohtutoimiku dokumentidest, et kohtueelse menetluse raames selgitasid nii 6. augusti 2001. aasta põhjendatud arvamuse punktid 3.2.2–3.2.5 kui ka 29. juuni 2007. aasta täiendava põhjendatud arvamuse punktid 2.17 ja 2.18 põhjuse, miks komisjoni arvates ei vasta ruumilise planeerimise eest vastutavale asutusele ja ametile määratud erinevate ülesannete range eraldamine direktiivi 85/337 nõuetele. Nendes dokumentides on märgitud, et pädevuse jaotus on kokkusobimatu asjaoluga, et mõiste „keskkond”, nii nagu seda mõistet peab arvesse võtma direktiivis sätestatud otsustusmenetluses, hõlmab nende tegurite vastastikuse mõju arvestamist, mis kuuluvad mõlema otsustusõigusega instantsi eraldatud pädevuse hulka.

⁶⁶ See väide on esitatud samasuguses või sarnases sõnastuses hagiavalduse punktides 55 jj, mis punktides 9–20 sisaldab lisaks kokkuvõtet asjakohastest Iiri õigusnormidest.

⁶⁷ Nendest järeldustest tuleneb, et komisjoni väited kohtueelse menetluse ja kohtumenetluse raames on olnud piisavalt selged, et tagada Iirimaaale võimalus end tõhusalt kaitsta.

68 Järelikult tuleb komisjoni teise väite kohta selle liikmesriigi esitatud vastuvõetamatu-se väide tagasi lükata.

– Sisulised küsimused

69 Sissejuhatuseks tuleb sedastada, et komisjon kritiseerib oma teises väites seda, kuidas Iirimaa on kõnealuste õigusnormidega üle võtnud direktiivi 85/337 artiklid 2–4, kuna nende õigusnormidega rakendatud menetlused ei garanteeri nimetatud artiklite jär-gimist juhul, kui otsustusmenetluses osaleb mitu siseriiklikku ametiasutust.

70 Seega tuleb Iirimaa põhjendused, mille kohaselt komisjon ei ole piisavalt tõendanud oma hagi põhjendatust, tervikuna tagasi lükata. Nimelt, kuna liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi tuleb esitada direktiivi 85/337 ülevõtmise viisi, mitte selle ülevõtmise-ga seotud siseriiklike õigusnormide kohaldamise konkreetse tagajärje kohta, siis tuleb komisjoni väitel uurida, kas nimetatud õigusnormid on selle direktiivi ülevõtmiseks ise ebapiisavad või puudulikud, nagu leiab komisjon, ilma et oleks vaja uurida sise-riiklike ülevõtmise sätete tegelikke tagajärgi konkreetsetele projektidele (vt eespool viidatud 20. novembri 2008. aasta otsus kohtuasjas komisjon vs. Iirimaa, punkt 59).

71 Direktiivi 85/337 artikli 1 lõikes 2 on mõiste „teostusluba” määratletud kui pädeva asutuse või pädevate asutuste otsus, mis annab arendajale õiguse projekti teostami-seks. Nimetatud artikli lõige 3 täpsustab, et pädev asutus või pädevad asutused on need asutused, mille liikmesriigid on määranud vastutavaks käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eest.

- 72 Liikmesriigid võivad neile jäetud otsustusvabaduse raames, milleks on määratleda pädevad asutused, kes väljastavad teostusloa nimetatud direktiivi mõttes, anda selle ülesande mitmele asutusele, mida ka komisjon on sõnaselgelt tunnistanud.
- 73 Direktiivi 85/337 artikli 2 lõige 2 lisab, et keskkonnamõju hindamise võib lisada liikmesriikide projektide loamenetlusse või kui see ei ole võimalik, muudesse menetlustesse või viidatud direktiivi eesmärkide täitmiseks kehtestatud menetlustesse.
- 74 See säte tähendab, et liikmesriikidele jäetud otsustusvabadus laieneb kõnealuse loa andmise menetlusnormide ja tingimuste kindlasmääramisele.
- 75 Seda vabadust saab kasutada siiski üksnes direktiivis sätestatud piirides ja niikaua, kuni liikmesriikide tehtavad valikud tagavad direktiivi eesmärkide täieliku järgimise.
- 76 Direktiivi 85/337 artikli 2 lõikes 1 on märgitud, et keskkonnamõju hindamine peab toimuma „enne loa andmist”. See tähendab, et projekti otsese ja kaudse mõju uurimine direktiivi artiklis 3 nimetatud teguritele ja nende tegurite vastastikusele mõjule oleks tervenisti teostatud enne loa andmist.
- 77 Kuigi miski ei takista Iirimaad neil tingimustel usaldamast direktiivi eesmärkide täitmine kahele erinevale asutusele, milleks on ruumilise planeerimise eest vastutav asutus ja amet, peab see toimuma tingimusel, et nende asutuste vastav pädevus ja

pädevuse rakendamist reguleerivad normid tagaksid keskkonnamõju hindamise läbiviimise täielikult ja õigeaegselt, st enne loa andmist selle direktiivi mõttes.

- 78 Selle kohta väidab komisjon, et ta on tuvastanud Iiri õigusnormides õigusliku lünga, mis tuleneb kahe teguri koostoimest. Esimene tegur on asjaolu, et ametil puudub igasugune õigus algatada keskkonnamõju hindamine juhul, kui talle on esitatud loataotlus saastega seotud aspekte puudutava projekti kohta. Teine tegur on võimalus, et amet saab saastet puudutavad küsimused ja teeb nende kohta otsuse enne, kui need küsimused saadetakse ruumilise planeerimise eest vastutavale asutusele, kellel on ainsana õigus nõuda arendajalt keskkonnamõju hindamise aruannet.
- 79 Iirimaa, kes oma kaitsekõnes ei vaidlusta, et ametil üldiselt puudub pädevus nõuda arendajalt sellise aruande esitamist, väidab, et viimane ei saa mingisugust praktilist kasu, kui ta taotleb ametilt luba, ilma et ta samaaegselt esitaks loataotluse ruumilise planeerimise eest vastutavale asutusele, kuna arendajal on vaja luba mõlema ametiasutuse käest. Samas ei ole Iirimaa tõendanud ega isegi väitnud, et arendajal on õiguslikult võimatu saada ametilt otsust, kui ta ei ole pöördunud ruumilise planeerimise eest vastutava asutuse poole.
- 80 Keskkonnakaitseameti määrus näeb ametile ette võimaluse teavitada loataotlusest ruumilise planeerimise eest vastutavat asutust. Samas on poolte puhul selge, et tegemist ei ole kohustusega ja pealegi ei ole teate saanud ametiasutus kohustatud sellele vastama.

- 81 Seega ei saa välistada, et amet kui asutus, kes vastutab sellisele projektile loa andmise eest, mis puudutab saastega seotud aspekte, teeb otsuse ilma, et ta viiks läbi direktiivi 85/337 artiklites 2–4 ette nähtud keskkonnamõju hindamist.
- 82 Iirimaa väidab, et teatud juhtudel, eriti jätmete taaskasutusse võtmise või kõrvaldamise taotluste korral, samuti saastuse kompleksse ennetamise ja kontrollimise taotluste korral, on ametil õigus nõuda keskkonnamõju hindamise aruannet, mida ta peab arvesse võtma. Sellised täpsed eeskirjad ei täida aga eelmises punktis märgitud lünka Iiri õigusnormides.
- 83 Iirimaa väidab veel, et ruumilise planeerimise eest vastutavatel asutustel on alates keskkonnakaitseameti seaduse muutmisest planeerimiseseaduse §-ga 256 õigus mõningatel juhtudel keelduda loa andmisest keskkonnaga seotud põhjustel ning et mõistet „kohane planeerimine” ja „säätsev areng” üldiselt annavad neile asutustele sellise volituse.
- 84 Ruumilise planeerimise eest vastutavate asutuste pädevuse selline laiendamine võib tekitada, nagu väidab Iirimaa, teatud juhtudel keskkonnaalal vastutavate asutuste vastava pädevuse kattumise. Sellegipoolest tuleb sedastada, et pädevuse kattumine ei saa täita käesoleva kohtuotsuse punktis 81 märgitud lünka, mis jätab ametile võimaluse teha ise, direktiivi 85/337 artiklites 2–4 sätestatud keskkonnamõju hindamata, otsus saastega seotud aspekte puudutava projekti kohta.

- 85 Neil asjaoludel tuleb nentida, et komisjoni poolt oma hagi toetuseks esitatud teine väide on põhjendatud.

Kolmas väide, mis puudutab direktiivi 85/337 kohaldamata jätmist lammutustöödele

Poolte argumendid

- 86 Komisjon on seisukohal, et lammutustööd võivad endast kujutada „projekti” direktiivi 85/337 artikli 1 lõike 2 mõttes, kuna kuuluvad mõiste „muu sekkumine looduskeskonda ja maastikku” alla. Iirimaa on planeerimismäärusega vabastanud peaaegu kõik lammutustööd kohustusest viia läbi keskkonnamõju hindamine. Pärast seda, kui 29. juuni 2007. aasta täiendavas põhjendatud arvamuses ette nähtud kahekuuline tähtaeg oli lõppenud, tegi Iirimaa komisjonile teatavaks uue redaktsiooni, millega muudetakse planeerimismäärust nii, et lammutustöödele ette nähtud vabastuse kohaldamisala väheneb tunduvalt. Uut redaktsiooni aga ei saa arvesse võtta käesoleva liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi raames.
- 87 Komisjon väidab, et Iirimaa tõlgendus, mille kohaselt lammutustööd ei kuulu nimetatud direktiivi kohaldamisalasse, on kirjas mälestusmärkide seaduses ja sellega seoses viitab ta nimetatud seaduse §-le 14, 14**bis** ja 14**ter**, mis käsitlevad riiklike mälestusmärkide lammutamist.

- 88 Selleks et selgitada, kuidas lammutustööde väljajätmine võimaldas mälestusmärkide seaduse § 14*bis* kohaselt riikliku mälestusmärgi lammutamist ilma keskkonnamõju hindamist läbi viimata, rikkudes seeläbi direktiivi 85/337, viitab komisjon ministri 13. juuni 2007. aasta otsusele, mis näeb ette riikliku mälestusmärgi lammutamise kiirtee M3 ehitamise huvides.
- 89 Iirimaa vaidleb komisjoni kolmandale väitele mälestusmärkide seaduse artiklit 14 puudutavas osas vastu ja leiab, et see on vastuvõetamatu, kuna seda sätet ei ole 29. juuni 2007. aasta täiendavas põhjendatud arvamuses mainitud.
- 90 Tema sõnul ei kuulu lammutustööd direktiivi 85/337 kohaldamisalasse, kuna neid töid ei ole mainitud selle direktiivi I ja II lisas. Pealegi tuleneb planeerimisseaduse § 10 ja planeerimismääruse § 9 koosmõjust, et lammutustööd vabastatakse arendusloa taotlemise kohustusest üksnes siis, kui projekt ei mõjuta märkimisväärselt keskkonda.
- 91 Mis puudutab kohustust viia läbi täiendavaid hindamisi, siis väidab Iirimaa, et direktiivi 85/337 põhiolomusest tuleneb, et keskkonnamõju hindamine tuleb läbi viia kõige esimeses etapis enne projekti alustamist. Ainus kord, mil on tarvis teha uus hindamine, oleks selle direktiivi II lisa punkti 13 esimese taande kohaselt siis, kui projekti on muudetud või laiendatud.
- 92 Iirimaa väidab mälestusmärkide seaduse artikli 14*bis* kohaselt antud ministri juhiste ulatuse kohta, et seda sätet kohaldatakse üksnes selliste teetööde kontekstis, mille nõukogu on eelnevalt keskkonnamõju hindamise alusel heaks kiitnud. Üksnes nõukogu võib otsustada teetööde projekti muutmise üle ja sellisel juhul peab ta hindama,

kas muudatus võib kaasa tuua keskkonda kahjustavat mõju. Neil asjaoludel ei saa asetada ministri pädevust anda juhiseid samale tasandile kui teetööde jaoks loa andmine. Nimetatud juhiseid antakse vajadusel alles pärast teetööde alustamist ja uue riikliku mälestusmärgi avastamist ja nende eesmärk on üksnes reguleerida viisi, kuidas viimast käsitleda. Lisaks väidab Iirimaa, et ministri otsus, mis näeb ette riikliku mälestusmärgi lammutamise, on vastu võetud selleks, et oleks võimalik teostada kiirtee M3 projekt.

Euroopa Kohtu hinnang

– Kolmanda väite vastuvõetavus

⁹³ Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on EÜ artikli 226 alusel esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi piiratud eelnimetatud sättes viidatud kohtuelse menetlusega, mistõttu peab hagi tuginema samadele põhjendustele ja väidetele, mis on juba märgitud põhjendatud arvamuses (vt eelkõige 14. oktoobri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-340/02: komisjon vs. Prantsusmaa, EKL 2004, lk I-9845, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

⁹⁴ Antud juhul selgub 29. juuni 2007. aasta täiendava põhjendatud arvamuse lugemisel, et komisjon heitis nimetatud arvamuse punktides 2.34–2.38 Iirimaale ette, et viimane jättis lammutustööd välja siseriiklikest õigusnormidest, millega võeti üle direktiiv 85/337. Komisjon täpsustab oma arvamuse punktides 2.39 ja 2.40, et Iirimaa

antud tõlgendus sellele direktiivile ei väljendunud mitte üksnes planeerimisseaduses, vaid ka muudes, tunduvalt spetsiifilisemates õigusaktides nagu mälestusmärkide seadus, ning tõi näitena kiirtee M3 projekti.

- 95 Sellest tuleneb, et kuigi komisjon ei pidanud otseselt silmas mälestusmärkide seaduse § 14, viitas ta puudusi käsitlevas analüüsis, mida tema arvates see seadus sisaldab, siiski selgelt selles artiklis ette nähtud otsustusmehhanismile.
- 96 Neil asjaoludel tuleb Iirimaa väide, et komisjoni kolmas väide on vastuvõetamatu, tagasi lükata.

– Sisulised küsimused

- 97 Mis puudutab küsimust, kas lammutustööd kuuluvad direktiivi 85/337 kohaldamisalasse, nagu väidab komisjon, või jäävad need tööd väljapoole seda, nagu väidab Iirimaa, siis tuleb esmalt märkida, et artikli 1 lõikes 2 sisalduva mõiste „projekt” määratlusest ei ole võimalik tuletada, nagu ei vastaks lammutustööd selle mõiste määratluse kriteeriumidele. Selliseid töid võib nimelt käsitada „muu sekkumisena looduskeskkonda ja maastikku”.
- 98 Antud tõlgendust toetab asjaolu, et kui lammutustööd oleks nimetatud direktiivi kohaldamisalast välja jäetud, oleks ainetu viidata selle direktiivi artiklis 3

nimetatud „kultuuripärandile”, III lisa punkti 2 alapunktis h nimetatud „ajaloo-, kultuuri- või muinasväärtusega maastikele” ja IV lisa punktis 3 nimetatud „ehituskunsti- ja muinaspärandile”.

- 99 Selleks et keskkonnamõju hindamine oleks projekti puhul nõutav, peab projekt direktiivi 85/337 artikli 4 kohaselt kuuluma ühte direktiivi I või II lisas märgitud kategooriasse. Nagu väidab Iirimaa, ei viita need lisad otseselt lammutustöödele, välja arvatud I lisa punktis 2 viidatud tuumaelektrijaamade ja muude tuumareaktorite kasutusest kõrvaldamine, mis aga antud hagi puhul ei ole asjassepuutuv.
- 100 Sellegipoolest tuleb arvesse võtta asjaolu, et nimetatud lisad puudutavad projekte pigem valdkonniti, kirjeldamata ettenähtud tööde täpset laadi. Nagu komisjon on märkinud, võib näitena tuua, et II lisa punkti 10 alapunktis b märgitud „linnaarendustööd” hõlmavad sageli olemasolevate ehitiste lammutamist.
- 101 Sellest tuleneb, et lammutustööd kuuluvad nimetatud direktiivi kohaldamisalasse ja seega võivad endast kujutada „projekti” direktiivi artikli 1 lõike 2 mõttes.
- 102 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liikmesriigi kohustuste rikkumise esinemist hinnata põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel liikmesriigis esineva olukorra alusel (vt eelkõige eespool viidatud 16. juuli 2009. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa, punkt 64 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 103 Iirimaa ei vaidlusta seda, et täiendava põhjendatud arvamuse kuupäeval kehtinud siseriiklike õigusnormide alusel ei olnud lammutustööde kohta üldreeglina vaja keskkonnamõju hindamist läbi viia, vaid need olid põhimõtteliselt sellest nõudest vabastatud.
- 104 Nagu nähtub mälestusmärkide seaduse §-des 14–14ter sätestatud eeskirjadest riikliku mälestusmärgi lammutamise kohta ja nagu väidab komisjon, ei arvesta need eeskirjad võimalusega, et sellised lammutustööd võiks endast kujutada projekti direktiivi 85/337 artiklite 1 ja 4 mõttes ja sellisena vajada eelnevat keskkonnamõju hindamist. Kuna aga on tuvastatud, et selle direktiivi ülevõtmine Iiri õiguskorda oli ebapiisav, ei ole vaja uurida, milline on selle õigusakti tegelik mõju konkreetsete projektide nagu kiirtee M3 teostamisele.
- 105 Mis puudutab pärast liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi esitamist tehtud seadusandlike muudatusi, siis ei saa Euroopa Kohus neid arvesse võtta (vt eelkõige eespool viidatud 16. juuli 2009. aasta kohtuotsus komisjon vs. Iirimaa, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 106 Neil asjaoludel tuleb järeldada, et komisjoni poolt oma hagi toetuseks esitatud kolmas väide on põhjendatud.
- 107 Seega tuleb tuvastada, et kuna Iirimaa:
- ei ole üle võtnud direktiivi 85/337 artiklit 3;

- ei ole taganud, et juhul, kui nii ruumilise planeerimise eest vastutavatel Iiri asutustel kui ka ametil on mõlemal teatava projekti suhtes otsuse tegemise pädevus, järgitakse täielikult kõnealuse direktiivi artiklites 2–4 sätestatud nõudeid, ja
- on õigusaktist, millega kõnealune direktiiv üle võeti, jätnud välja lammutustööd,

on ta rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

Kohtukulud

- ¹⁰⁸ Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Iirimaa on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Kuna Iirimaa:

- ei ole üle võtnud nõukogu 27. juuni 1985. aasta direktiivi 85/337/EMÜ teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta

(muudetud nõukogu 3. märtsi 1997. aasta direktiiviga 97/11/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. mai 2003. aasta direktiiviga 2003/35/EÜ) artiklit 3,

- ei ole taganud, et juhul, kui nii ruumilise planeerimise eest vastutavatel Iiri asutustel kui ka ametil on mõlemal teatava projekti suhtes otsuse tegemise pädevus, järgitakse täielikult direktiivi 85/337 (muudetud direktiiviga 2003/35) artiklites 2–4 sätestatud nõudeid, ja
- on õigusaktist, millega direktiiv 85/337 (muudetud direktiiviga 2003/35) üle võeti, jätnud välja lammutustööd,

on ta rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

2. Mõista kohtukulud välja Iirimaalt.

Allkirjad